

**ARHITECTURA SISTEMULUI DE EVALUARE A ELEMENTELOR PATRIMONIALE:
DELIMITĂRI ȘI TAXONOMII**

**THE ARCHITECTURE OF THE VALUATION SYSTEM OF PATRIMONIAL
ELEMENTS: DELIMITATIONS AND TAXONOMIES**

FRUNZE Rodica

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova

E-mail: frunze.rodica@ase.md

ORCID ID: 0009-0008-8868-1950

GRIGOROI Lilia

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova

E-mail: lilia.grigori@ase.md

ORCID ID: 0000-0002-9741-0932

Abstract. This article proposes a conceptual architecture of the valuation system for patrimonial elements, grounded in the regulatory framework of the Republic of Moldova, the Law on Accounting and Financial Reporting no. 287/2017 and the National Accounting Standards, alongside the regulatory option of applying IFRS. The domestic literature traditionally treats valuation enumeratively, through lists of valuation bases associated with distinct moments of the accounting cycle, without an explicit model of the relationships among them. To address this gap, the article proposes a four-level architecture, classification of the patrimonial element, temporal positioning of the valuation, selection of the valuation basis (through a conditional rule or an accounting policy option), and the arbitration introduced by the applicable regulatory framework (SNC/IFRS), treated as a transversal overlay layer. Building on this architecture, an extended taxonomic matrix is constructed, explicitly comparing SNC and IFRS rules for the main categories of patrimonial elements. The analysis reveals that the divergences between the two frameworks are not uniform in nature: some represent mere extensions of granularity, while others reflect a structural divergence in measurement philosophy, the reactive logic of SNC versus the prospective logic of IFRS. The article is conceptual in nature and does not include an empirical component.

Keywords: patrimonial elements, measurement bases, fair value, historical cost, accounting taxonomy, IFRS, NAS

JEL Classification: M41, M48, G12

Introducere

Evaluarea elementelor patrimoniale este tratată în literatura contabilă ca o succesiune de reguli aplicate unor momente distincte de timp, la intrare, la inventariere, în bilanț, la ieșire, fiecare guvernată de principii normative proprii (prudență, permanența metodelor, necompensare). Această abordare secvențială tinde să prezinte evaluarea ca pe un set de proceduri disparate, insuficient integrate într-un cadru unitar care să explice de ce anumite baze de evaluare sunt alese în anumite contexte și cum se articulează ele între ele. În literatura de specialitate se regăsesc numeroase clasificări ale bazelor de evaluare, printre care se numără costul istoric, valoarea justă, valoarea de utilitate, valoarea realizabilă netă și valoarea actualizată. Însă rareori propune o arhitectură sistemică a acestora, adică o structură ierarhizată care să explice relațiile de determinare, substituție sau complementaritate dintre bazele de evaluare, în funcție de tipul elementului patrimonial, de momentul evaluării și de referențialul contabil aplicabil.

Se conturează astfel următoarea problemă de cercetare: absența unui model taxonomic coerent, care să sistematizeze bazele și metodele de evaluare a elementelor patrimoniale ca un sistem structurat, cu criterii explicite de clasificare și cu reguli de tranziție între niveluri de evaluare.

Din această problemă derivă întrebările de cercetare:

Q1. Care sunt criteriile relevante pe baza cărora bazele de evaluare pot fi clasificate într-o taxonomie coerentă?

Q2. Cum se articulează aceste baze de evaluare într-o arhitectură de sistem, în care alegerea unei baze la un nivel condiționează opțiunile disponibile la nivelul următor?

Q3. În ce măsură divergențele dintre cadrul normativ contabil național și IFRS pot fi explicate printr-o diferență de arhitectură a sistemului de evaluare, și nu doar prin reguli punctuale divergente?

Pornind de la această problematică, articolul își propune: (i) delimitarea conceptuală a elementelor patrimoniale din perspectiva evaluării; (ii) construirea unei taxonomii a bazelor și metodelor de evaluare, pe criterii explicite; (iii) propunerea unui model arhitectural care să integreze aceste elemente într-un sistem coerent, cu aplicabilitate atât în analiza teoretică, cât și în practica raportării financiare.

Conținutul de bază

Stadiul actual al cunoașterii

În Republica Moldova, evaluarea elementelor patrimoniale este reglementată printr-un sistem normativ pe două paliere. La bază se află Legea contabilității și raportării financiare (2017), care în art. 13 consacră principiul potrivit căruia recunoașterea și evaluarea elementelor contabile se efectuează în conformitate cu prevederile standardelor de contabilitate și ale altor acte normative. Legea instituie, totodată, două referențiale alternative de raportare: Standardele Naționale de Contabilitate (SNC) (2013), elaborate în baza Directivei 2013/34/UE și Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) (2017), acceptate pentru aplicare în Republica Moldova. Coexistența acestor două referențiale, obligatoriu unul dintre ele, în funcție de categoria entității, constituie premisa empirică a problemei de arhitectură a sistemului de evaluare: aceleași elemente patrimoniale pot fi supuse unor baze de evaluare diferite, în funcție de cadrul ales.

Elaborarea și actualizarea actelor normative este supervizată de Consiliul de contabilitate și raportare financiară de pe lângă Ministerul Finanțelor (2025), instituit ca organ consultativ pentru examinarea proiectelor actelor normative în domeniul contabilității și raportării financiare, inclusiv a proiectelor Standardelor Naționale de Contabilitate, cu o componență ce reunește reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Biroului Național de Statistică, asociațiilor mediului de afaceri și celor profesionale, mediului academic din domeniul contabilității. Această structură instituțională explică, parțial, caracterul incremental și nu sistemic al reglementărilor privind evaluarea: fiecare SNC tratează bazele de evaluare punctual, la nivelul elementului patrimonial pe care îl reglementează, fără o secțiune transversală care să sistematizeze relațiile dintre ele.

SNC (2013) și literatura de specialitate din Republica Moldova (Grigori, L. Bunget, O., 2012), (Cauș, L., 2025) abordează evaluarea, în mod constant, prin raportare la momentul efectuării ei. Se distinge astfel o clasificare tripartită consacrată: evaluare inițială, evaluare curentă și evaluare ulterioară. Această clasificare temporală este preluată consecvent și în manualele universitare de profil (Grigori, 2021), (Nederița, A. Grabarovschi, L. Popovici, A., 2023) care structurează materia contabilității financiare pe cicluri de active și datorii, fiecare capitol reluând, punctual, regulile de evaluare specifice elementului tratat (stocuri, imobilizări, creanțe), fără o secțiune de sinteză care să le articuleze într-un model unic.

O altă orientare din literatura autohtonă analizează evaluarea prin prisma principiilor contabile fundamentale: permanența metodelor, prudența, necompensarea și imaginea fidelă. De asemenea, autorii naționali evidențiază un principiu specific, principiul valorii reale, menit să asigure un bilanț veridic. Deși acesta este similar conceptual cu valoarea justă din IFRS, literatura autohtonă nu îi definește explicit o relație de convergență sau divergență cu standardele internaționale.

La nivel global, începând cu anii 1960, eforturile din sfera cercetării contabile s-au canalizat spre oferirea unui fundament teoretic solid procesului de evaluare. Mattessich (1964) a propus o teorie

axiomatică a sistemelor contabile, Ijiri (1967, 1975) a legat evaluarea la cost istoric de teoria generală a măsurării, iar Edwards și Bell (1961), respectiv Chambers (1966), au dezvoltat modele alternative bazate pe costul curent și, respectiv, pe prețurile de ieșire (García, 2018). Dezbateră „cost istoric versus valoare curentă” s-a soldat cu adoptarea, în Cadrul Conceptual al IASB, a unui model de evaluare mixt, în care alegerea bazei este prezentată explicit drept un compromis între relevanță și reprezentare fidelă (IFRS Foundation, 2018, cap. 6.1; Ciocan, 2022).

Teoria contabilă a evaluării s-a dezvoltat, în a doua jumătate a secolului XX, pe două direcții complementare. Pe de o parte, Mattessich (1964) a propus o abordare deductivă, axiomatică, construind un sistem formal de postulate menite să fundamenteze structura generală a evidenței contabile, independent de orice bază de evaluare particulară. Pe de altă parte, Ijiri (1967, 1975) a adoptat o abordare inductivă, legând explicit evaluarea la cost istoric de teoria generală a măsurării din științele exacte, argumentând că această bază corespunde pe deplin cerințelor de obiectivitate și verificabilitate ale informației contabile (Garcia, 2018).

În paralel, alți autori au propus modele alternative, orientate spre valoarea curentă. Edwards și Bell (1961) au dezvoltat teoria costului curent (current cost accounting), separând explicit câștigurile din deținerea activelor de cele generate de exploatarea propriu-zisă a acestora - distincție care anticipează, în mare măsură, tratamentul contemporan al surplusului din reevaluare ca element separat al rezultatului global. Chambers (1966), prin conceptul de Continuously Contemporary Accounting (CoCoA), a propus evaluarea tuturor activelor la prețuri de ieșire („current cash equivalent”), anticipând atât ideea unui cadru conceptual unitar, cât și forma actuală a valorii juste ca preț de ieșire bazat pe piață (Garcia, 2018).

Dezbateră contemporană dintre costul istoric și valoarea justă, intensificată după criza financiară din 2008, a confirmat empiric faptul că niciuna dintre cele două baze nu domină practica: studiul lui Ciocan (2022), realizat pe un eșantion de societăți românești cotate la Bursa de Valori București, identifică „o tranziție ușoară de la utilizarea exclusivă a costului istoric către utilizarea costului istoric împreună cu valoarea justă”, concluzionând că alegerea bazei de evaluare reprezintă „un compromis între relevanță și reprezentarea fidelă” (Ciocan, 2022, p. 11). Această observație empirică oferă o confirmare practică a arhitecturii teoretice, în care modelul de evaluare mixt nu este o soluție temporară de compromis, dar este o caracteristică structurală, stabilă, a sistemelor contabile contemporane.

Analiza corelată a momentelor evaluării și a principiilor normative arată că literatura autohtonă oferă o perspectivă mai degrabă descriptivă, fără a propune modele care să explice dinamicul sistemului (de exemplu, trecerea de la cost la valoare reevaluată sau coexistența opțiunilor SNC/IFRS). Această lacună constituie punctul de plecare pentru construcția taxonomică propusă în secțiunea următoare.

Construcția taxonomiei bazelor de evaluare

O taxonomie funcțională a bazelor de evaluare depășește stadiul unei simple enumerări (precum costul istoric, valoarea justă sau valoarea realizabilă netă). Aceasta necesită definirea unor criterii independente de clasificare, ale căror intersecții și combinații configurează, în mod structural, arhitectura întregului sistem. Propunem patru criterii, derivate din analiza cadrului normativ moldovenesc.

- 1) *Natura elementului patrimonial*: active imobilizate (imobilizări corporale, necorporale, financiare) vs. active circulante (stocuri, creanțe, numerar) vs. datorii vs. capitaluri proprii. Această distincție este relevantă deoarece SNC atribuie fiecărei categorii un set diferit de baze admisibile.
- 2) *Momentul evaluării*: evaluare inițială (la recunoaștere), evaluare curentă (pe parcursul perioadei de gestiune), evaluare ulterioară/de bilanț (la data raportării), evaluare la ieșire. Clasificarea temporală consacrată în literatura autohtonă.
- 3) *Referențialul normativ aplicabil SNC sau IFRS*: o entitate poate alege, în funcție de statutul său, unul dintre cele două seturi de reguli, ceea ce înseamnă că același element, la același moment, poate primi o bază de evaluare diferită.

- 4) *Gradul de obiectivitate/estimare al bazei de evaluare*: un continuum care merge de la costul istoric, verificabil, bazat pe tranzacție până la valoarea justă de nivel 3 (bazată pe modele proprii de estimare, în absența unei piețe active).

Aceste patru criterii funcționează ierarhic: primul criteriu determină ce reguli SNC/IFRS sunt aplicabile, al doilea criteriu selectează, din regulile aplicabile, subsetul relevant pentru momentul respectiv, criteriul 3 arbitrează între variantele posibile atunci când există opțiune normativă, iar al patrulea criteriu caracterizează, transversal, calitatea informațională a rezultatului.

Propunem un model al sistemului de evaluare structurat pe patru niveluri, fiecare condiționând nivelul următor:

Nivelul I. Clasificarea elementului. Orice proces de evaluare pornește de la încadrarea elementului patrimonial într-o categorie contabilă (imobilizare corporală, stoc, creanță, datorie financiară, element de capital propriu). Această încadrare este cea care deschide accesul la un set/standard predefinit aplicabil.

Nivelul III. Selectarea bazei de evaluare. Acesta este nivelul la care se manifestă efectiv opțiunile normative. Pentru imobilizări, SNC admite alegerea între modelul bazat pe cost și modelul reevaluării, pentru stocuri, regula este obligatorie și univocă pentru valoarea cea mai mică dintre costul efectiv și valoarea realizabilă netă. Diferența dintre cele două situații este structurală. Or, imobilizările beneficiază de o opțiune de politică contabilă, deci de o ramificație reală în arhitectură, în timp ce stocurile sunt supuse unei reguli condiționale automate, o funcție minim, fără spațiu de decizie.

Nivelul IV. Arbitrajul de reglementare. Atunci când entitatea aplică IFRS în loc de SNC, unele dintre regulile de la Nivelul III se extind (de exemplu, opțiunea reevaluării imobilizărilor coexistă cu modelul valorii juste pentru anumite categorii de active, iar instrumentele financiare pot fi evaluate la valoare justă prin profit sau pierdere ori prin alte elemente ale rezultatului global), o granularitate pe care SNC nu o reproduce integral. Nivelul IV funcționează, așadar, ca un strat de suprapunere care nu înlocuiește Nivelurile I–III, ci le extinde sau le restrânge, în funcție de referențialul ales.

Combinând natura elementului cu momentul evaluării, rezultă o matrice ale cărei celule sunt populate cu bazele de evaluare admise de SNC, matrice care constituie, în esență, taxonomia propriu-zisă, prezentată în tabelul 1.

Tabelul 1. Matricea taxonomică

Element patrimonial	Evaluare inițială	Evaluare curentă	Evaluare ulterioară (bilanț)
Imobilizări corporale/necorporale	Cost de achiziție / cost de producție / valoare justă (aport, gratuități)	Cost de intrare (nemodificat)	Cost de intrare minus amortizare cumulată sau valoare reevaluată (opțiune)
Stocuri	Cost de achiziție / cost de producție	Cost determinat prin FIFO sau cost mediu ponderat (permanența metodelor)	Minimul dintre valoarea contabilă și valoarea realizabilă netă
Creanțe	Valoare nominală / valoare justă la origine	Valoare nominală	Valoare probabilă de încasat (ajustări pentru deprecieri). IFRS - cost amortizat, cu ajustare pentru pierderi așteptate. Diferență structurală majoră constă în faptul că SNC reacționează la un eveniment de depreciere deja produs, IFRS impune o estimare prospectivă a pierderilor, chiar în absența unui eveniment concret.
Datorii	Valoare nominală / valoare justă la origine	Valoare nominală	Valoare probabilă de plată (fără supraevaluarea prudențială a activelor)
Capitaluri proprii	Valoare de aport / valoare nominală a titlurilor	-	Valoare reziduală (active minus datorii)

Sursa: sistematizare realizată de autori pe baza cadrului normativ (Standardele Naționale de Contabilitate, 2013)

Modelul conceptual propus are un caracter dinamic, astfel încât modificarea bazei de evaluare pentru același element este reglementată prin mecanisme de tranziție. Printre acestea, se evidențiază în mod deosebit:

- *Regula prudențială de declanșare.* Or, trecerea de la costul de intrare la o valoare inferioară (realizabilă netă, de utilitate) se activează doar când există un semnal de depreciere (deteriorare fizică, învechire morală, scădere de preț). Deci, nu este o reevaluare periodică automată, ci una condiționată de un eveniment.

- Regula asimetriei. De exemplu, diferențele cu plus față de valoarea de intrare nu se înregistrează pentru active, în timp ce diferențele de minus se înregistrează integral, ceea ce reprezintă o asimetrie care reflectă direct principiul prudenței și explică de ce arhitectura evaluării nu este simetrică între active și datorii.
- Regula reversibilității. O depreciere înregistrată anterior poate fi reluată, dacă motivele care au generat-o nu mai sunt valabile, cu excepția amortizării ireversibile, element care introduce o buclă de revizuire în arhitectură, absentă la elementele evaluate la cost istoric pur.
- Regula de blocaj prin permanența metodelor. Odată aleasă o metodă de evaluare curentă (de exemplu FIFO), tranziția către altă metodă (LIFO) în cursul aceleiași perioade de gestiune este interzisă, o regulă care nu ține de logica economică a elementului, ci de o cerință de comparabilitate impusă transversal întregului sistem.

Modelul propus poziționează evaluarea elementelor patrimoniale ca pe un sistem stratificat cu patru niveluri și reguli de tranziție între ele, în care clasificarea elementului deschide accesul la un set de standarde, poziționarea temporală selectează subșetul de reguli active, baza de evaluare este aleasă fie automată, fie printr-o opțiune reală de politică contabilă, iar setul de standarde (SNC/IFRS) acționează ca strat de suprapunere care poate extinde granularitatea opțiunilor disponibile la Nivelul III. Această arhitectură oferă un răspuns direct la întrebările de cercetare formulate, criteriile constituie răspunsul la Q₁, modelul pe patru niveluri constituie răspunsul la Q₂, iar tratarea referențialului normativ ca strat de suprapunere, nu ca sistem paralel, constituie răspunsul la Q₃.

Implicații pentru cercetare și practică

Rezultatele prezentate susțin trei implicații. În primul rând, pentru practica profesională, înțelegerea explicită a celor trei dimensiuni ale arhitecturii de evaluare (baze, momente, taxonomii) reduce riscul de eroare în aplicarea standardelor, întrucât majoritatea erorilor de evaluare observate în practică - de exemplu, confundarea valorii juste cu valoarea realizabilă netă, sau aplicarea unei baze de evaluare unei categorii taxonomice greșite - provin dintr-o insuficiență delimitare conceptuală, și nu dintr-o necunoaștere a textului standardelor (Ciocan, 2022). În al doilea rând, pentru cercetarea contabilă, arhitectura propusă oferă un cadru de analiză transversal, aplicabil deopotrivă referențialului IFRS și reglementărilor naționale din Republica Moldova, facilitând studii comparative. În al treilea rând, pentru standardizatori și factorii de decizie din Republica Moldova, convergența recentă a SNCSP cu IPSAS (Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, 2025) sugerează că arhitectura de evaluare descrisă în prezenta lucrare va deveni, în orizontul 2027, comună atât sectorului corporativ, cât și celui public.

Utilitatea unei asemenea perspective comparative este confirmată de literatura empirică internațională, sintetizată în tabelul 2: efectele trecerii de la referențialele naționale la IFRS asupra evaluării elementelor patrimoniale depind sistematic de tradiția contabilă a fiecărei țări și de calitatea mediului instituțional.

Tabel 2. Studii privind efectele asupra evaluării a adoptării IFRS în raport cu standardele naționale

Țara (referențial național)	Studiu	Principalele constatări relevante pentru evaluare
Germania (HGB)	Hung și Subramanyam (2007)	IFRS majorează valoarea activelor și variabilitatea rezultatelor; HGB este orientat spre costul istoric și netezirea profitului, IFRS - spre valoarea justă și bilanț
Spania (Plan General Contable)	Callao, Jarne și Laínez (2007)	Impact cantitativ semnificativ al adoptării IFRS; companiile mențin conservatorismul, probabil din motive culturale
Uniunea Europeană (șase țări)	Callao, Ferrer, Jarne și Laínez (2009)	Impactul adoptării IFRS depinde de tradiția contabilă națională a fiecărei țări
Grecia (Greek GAAP)	Karampinis și Hevas (2011)	Referențialul național este mai conservator decât IFRS; adoptarea obligatorie într-un mediu instituțional slab reduce beneficiile scontate
Polonia (Polish GAAP)	Klimczak (2011)	Reacția pieței la adoptarea obligatorie a IFRS depinde de calitatea instituțiilor
Turcia (Turkish GAAP)	Karğın (2013)	IFRS sporește relevanța valorică a informației contabile; relevant pentru economiile în tranziție cu sisteme de drept civil

Țara (referențial național)	Studiu	Principalele constatări relevante pentru evaluare
Kazakhstan (standarde naționale)	Tyrrall, Woodward și Rakhimbekova (2007)	Relevanța IFRS într-o economie în tranziție post-sovietică este condiționată de resursele și capacitățile instituționale limitate

Sursa: sistematizare realizată de autor pe baza studiilor citate

Concluzii

Articolul a pornit de la constatarea că literatura contabilă privind evaluarea elementelor patrimoniale, deși bogată în identificarea bazelor de evaluare și a principiilor normative aplicabile, tratează subiectul fără un model explicit al relațiilor dintre aceste elemente. Pornind de la cadrul normativ al Republicii Moldova articolul a propus o arhitectură a sistemului de evaluare structurată pe patru niveluri: clasificarea elementului patrimonial, poziționarea sa temporală, selectarea bazei de evaluare și, transversal peste ultimele două, arbitrajul introdus de setul ales de standarde de contabilitate.

Concluzia principală a articolului este că arhitectura sistemului de evaluare a elementelor patrimoniale nu poate fi înțeleasă complet printr-o simplă juxtapunere a bazelor de evaluare existente, ci necesită o structură stratificată, în care alegerile disponibile la un nivel sunt condiționate de deciziile luate la nivelurile anterioare, iar referențialul normativ acționează ca un factor transversal de extindere sau restrângere a acestor opțiuni. Modelul propus oferă un cadru util atât pentru cercetarea contabilă ulterioară, cât și pentru practica profesională, în special pentru entitățile moldovenești aflate în situația de a alege, sau de a tranzitiona, între SNC și IFRS.

Convergența reglementărilor din Republica Moldova către Cadrul Conceptual IASB confirmă faptul că arhitectura de evaluare descrisă în acest articol constituie un cadru de referință util atât pentru cercetarea contabilă, cât și pentru practica profesională. Aprobarea, în decembrie 2025, a primelor Standarde Naționale de Contabilitate pentru Sectorul Public din Republica Moldova (Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, 2025) extinde această arhitectură și asupra entităților din sectorul public, semnalând o convergență normativă tot mai cuprinzătoare.

Din perspectivă practică, lucrarea sugerează că formarea profesională a contabililor și a auditorilor ar trebui să pună un accent mai explicit pe arhitectura conceptuală a evaluării, și nu doar pe regulile tehnice individuale ale fiecărui standard, întrucât multe dintre erorile de aplicare observate în practică derivă din confuzii la nivelul delimitărilor descrise mai sus, și nu dintr-o necunoaștere a textului standardelor.

Limitele cercetării derivă din caracterul predominant conceptual și normativ al analizei. Direcțiile viitoare de cercetare pot include o analiză bazată pe date privind frecvența și determinanții utilizării diferitelor baze de evaluare în situațiile financiare ale entităților din Republica Moldova, precum și un studiu de impact al adoptării IFRS 18 asupra prezentării rezultatelor, dar și o evaluare a gradului de pregătire a entităților din sectorul public din Republica Moldova pentru aplicarea, de la 1 ianuarie 2027, a noilor Standarde Naționale de Contabilitate pentru Sectorul Public.

Referințe

1. IFRS Foundation, 2018. Conceptual Framework for Financial Reporting. London: IFRS Foundation. Disponibil: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/conceptual-framework/>
2. Standardele Naționale de Contabilitate (2013). Preluat de pe: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131868&lang=ro#
3. Standardele internaționale de raportare financiară (2017). Preluat de pe: <https://mf.gov.md/ro/content/standardele-interna%C8%9Bionale-de-raportare-financiar%C4%83-2017-red-book>
4. Cauș, L. (2025). Evaluarea stocurilor în Republica Moldova și impactul asupra raportării financiare. *Vector European*, 102-111. DOI:<https://doi.org/10.52507/2345-1106.2025-1.16>
5. Ciocan, C.C., 2022. Costul istoric versus valoarea justă în contabilitate: consecințe asupra calității informațiilor și asupra imaginii fidele. *CECCAR Business Review*, nr. 9/2022, pp.3-14. Disponibil la: <https://www.ceccarbusinessreview.ro/public/store/documente/articole/2022/9/CBR-Historical-cost-vs-fair-value-in-accounting-consequences-for-the-quality-of-financial-a246.pdf>
6. Callao, S., Ferrer, C., Jarne, J.I. and Laínez, J.A., 2009. The impact of IFRS on the European Union: Is it related to the accounting tradition of the countries? *Journal of Applied Accounting Research*, 10(1), pp. 33-

55. Disponibil: <https://scholar.google.com/scholar?q=The+impact+of+IFRS+on+the+European+Union+Is+it+related+to+the+accounting+tradition+of+the+countries>
7. Callao, S., Jarne, J.I. and Laínez, J.A., 2007. Adoption of IFRS in Spain: Effect on the comparability and relevance of financial reporting. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 16(2), pp. 148-178.
Disponibil: <https://scholar.google.com/scholar?q=Adoption+of+IFRS+in+Spain%3A+Effect+on+comparability+and+relevance+of+financial+reporting>
8. Consiliul de contabilitate și raportare financiară de pe lângă Ministerul Finanțelor. (2025). Preluat de pe <https://www.mf.gov.md/ro/contabilitate-%C8%99i-audit/contabilitate-%C8%99i-raportare-financiar%C4%83/consiliul-consultativ>
9. Chambers, R.J., 1966. *Accounting, Evaluation and Economic Behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
10. Edwards, E.O. and Bell, P.W., 1961. *The Theory and Measurement of Business Income*. Berkeley: University of California Press.
11. García, N., 2018. *Understanding Mattessich and Ijiri: A Study of Accounting Thought*. Bingley: Emerald Publishing.
12. Grigori, L. Bârcă A. et al. (2021). *Contabilitatea întreprinderii : Manual* (Vol. 799 p.). Chișinău: Cartier. ISBN 978-9975-86-456-5.
13. Grigori, L. Bunget, O. (2012). Controverse privind politicile de evaluare a activelor. Preluat de pe https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/132-137_24.pdf
14. Ijiri, Y., 1967. *The Foundations of Accounting Measurement*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
15. Ijiri, Y., 1975. *Theory of Accounting Measurement*. Sarasota, FL: American Accounting Association.
16. Hung, M. and Subramanyam, K.R., 2007. Financial statement effects of adopting international accounting standards: The case of Germany. *Review of Accounting Studies*, 12(4), pp. 623-657. Disponibil: <https://scholar.google.com/scholar?q=Financial+statement+effects+of+adopting+international+accounting+standards%3A+the+case+of+Germany>
17. Karampinis, N.I. and Hevas, D.L., 2011. Mandating IFRS in an unfavorable environment: The Greek experience. *The International Journal of Accounting*, 46(3), pp. 304-332. Disponibil: <https://scholar.google.com/scholar?q=Mandating+IFRS+in+an+unfavorable+environment%3A+The+Greek+experience>
18. Karğin, S., 2013. The impact of IFRS on the value relevance of accounting information: Evidence from Turkish firms. *International Journal of Economics and Finance*, 5(4), pp. 71-80. Disponibil: <https://scholar.google.com/scholar?q=The+impact+of+IFRS+on+the+value+relevance+of+accounting+information%3A+Evidence+from+Turkish+firms>
19. Klimczak, K.M., 2011. Market reaction to mandatory IFRS adoption: Evidence from Poland. *Accounting and Management Information Systems*, 10(2), pp. 228-248.
Disponibil: <https://scholar.google.com/scholar?q=Market+reaction+to+mandatory+IFRS+adoption%3A+Evidence+from+Poland>
20. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. (2017). Preluat de pe: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=154725&lang=ro#
21. Mattessich, R., 1964. *Accounting and Analytical Methods*. Homewood, IL: Richard D. Irwin.
22. Nedeița, A. Grabarovschi, L. Popovici, A. (2023). *Contabilitate financiară : note de curs*. Chișinău: SEP ASEM. doi:ISBN 978-9975-167-37-6
23. Tyrrall, D., Woodward, D. and Rakhimbekova, A., 2007. The relevance of International Financial Reporting Standards to a developing country: Evidence from Kazakhstan. *The International Journal of Accounting*, 42(1), pp. 82-110.
Disponibil: <https://scholar.google.com/scholar?q=The+relevance+of+International+Financial+Reporting+Standards+to+a+developing+country%3A+Evidence+from+Kazakhstan>